

Handläggningen i ett tvångsmedelsärende vid City Åklagarkammare i Stockholm

1. SAMMANFATTNING

En åklagare har försummat att dokumentera att ett telefonnummer, som varit föremål för hemlig tvångsmedelsanvändning, senare har knutits till en viss person. Till följd därav har den åklagare som övertog ärendet inte ur tvångsmedelsdiariet kunnat läsa ut vad som förekommit i fråga om hemlig tvångsmedelsanvändning. Genom detta har oklarhet uppstått om varför personen förekommer i tvångsmedelsdiariet.

Nämnden konstaterar att diarieföringen i tvångsmedelsdiariet varit undermålig.

2. BAKGRUND

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden har granskat ett beslut i vilket en åklagare vid City Åklagarkammare i Stockholm, med hänvisning till viss sekretess, beslutat att underlåta att underrätta en enskild om hemlig tvångsmedelsanvändning. I underrättelsen om beslutet har en åklagare antecknat följande. ”Av tvångsmedelsdiariet förefaller [...] inte ha varit föremål för hemligt tvångsmedel. Varken ansökan, PM från polisen eller tingsrätts beslut finns diarieförd. Det är för mig därför oklart varför han förekommer i det hemliga tvångsmedelsdiariet.”

3. RÄTTSLIGA UTGÅNGSPUNKTER

Huvudregeln är att den som är eller har varit misstänkt för brott ska underrättas om hemlig tvångsmedelsanvändning som han eller hon har utsatts för (27 kap. 31 § första stycket rättegångsbalken). En underrättelse behöver inte lämnas om viss sekretess gäller (33 § andra stycket). Omfattas uppgifterna av sekretess ska underrättelsen skjutas upp till dess sekretessen inte längre gäller (33 § första stycket). Har det på grund av sekretess inte kunnat lämnas någon underrättelse inom ett år från det att förundersökningen avslutades får underrättelse underlåtas (33 § andra stycket). Åklagaren är i dessa fall skyldig

att underrätta nämnden om sitt beslut (14 b § andra stycket förundersökningskungörelsen [1947:948]).

Enligt Åklagarmyndighetens föreskrifter om diarieföring (ÅFS 2005:19) ska uppgifter om hemliga tvångsmedel registreras i ett tvångsmedelsdiarium (3 §). Av föreskrifterna följer vidare att de uppgifter som krävs för att kunna följa handläggningen av ett ärende ska registreras i diariet (6 §).

4. UTREDNINGEN

Nämnden har granskat uppgifterna i tvångsmedelsdiariet och andra relevanta handlingar. Muntliga upplysningar har inhämtats från åklagare vid åklagarkammaren.

Av utredningen framgår bl.a. följande.

Ärendet var omfattande och innehåller ett stort antal beslut om hemliga tvångsmedel. Rätten beviljade tillstånd, förutom annat, till hemlig övervakning av elektronisk kommunikation avseende två telefonnummer med okända användare. Syftet var att utreda vem som skäligen kunde misstänkas för brottet. Handlingarna beträffande dessa tillstånd diariefördes i tvångsmedelsdiariet. Efter det att materialet från den hemliga tvångsmedelsanvändningen hade analyserats kunde ett av dessa telefonnummer knytas till en viss person (A). En förundersökning mot A inleddes och en anteckning om när förundersökningen inleddes och avslutades beträffande A gjordes på ett annat ställe i tvångsmedelsdiariet än där handlingarna beträffande tillståndet registrerats men utan någon hänvisning dit. Efter det att förundersökningen lagts ned mot A beslutade åklagaren, med hänvisning till sekretess, att skjuta upp underrättelsen om hemlig tvångsmedelsanvändning. Den åklagare som sedermera övertog handläggningen fick ingen information om att ett av telefonnumren tillhörde A.

Förundersökningen i den del som rörde A lades ned den 14 oktober 2015 och beslutet att A inte skulle underrättas om den hemliga tvångsmedelsanvändning som förekommit meddelades den 28 september 2016.

5. NÄMNDENS BEDÖMNING

Av den här företagna utredningen framgår att A varit föremål för hemlig teleövervakning. Det är därför korrekt att A finns noterad i det hemliga tvångsmedelsdiariet. Diarieföringen i den del den rör A är dock ofullständig såtillvida att anteckningarna om tillståndet till hemlig teleövervakning inte är sammankopplade med anteckningarna om A och förundersökningen rörande honom.

Den åklagare som tog över ärendet efter det att domen i målet vunnit laga kraft har inte med ledning av diariet föringen kunnat bilda sig en uppfattning om vad som i fråga om hemliga tvångsmedel hade förekommit avseende A.

Den övertagande åklagaren kan givetvis inte lastas för att diariet föringen i tvångsmedelsdiariet var ofullständig när han övertog ärendet. Det är i ljuset av detta som åklagarens beslut den 28 september 2016 måste ses. Han har öppet genom en särskild anteckning redovisat bakgrunden till sitt beslut. Det förhållandet att beslutet kom att meddelas ett knappt år från det att förundersökningen lades ned beträffande A har ingen avgörande betydelse i detta ärende. Med hänsyn till omständigheterna finns det inte skäl att kritisera den övertagande åklagarens handläggning.

Annorlunda förhåller det sig med avseende på diariet föringen i tiden före det att den övertagande åklagaren tog över ärendet. Som redan konstaterats var diariet föringen i tvångsmedelsdiariet så ofullständig att det inte var möjligt att med ledning av denna följa om, och i så fall vilken, hemlig tvångsmedelsanvändning som förekommit avseende A. Diariet föringen har följaktligen inte gjorts i enlighet med Åklagarmyndighetens föreskrifter om diariet föring. För den undermåliga diariet föringen i nu aktuell del är nämnden kritisk. Några ytterligare åtgärder från nämndens sida är emellertid inte påkallade.

6. BESLUT

Ärendet avslutas.

På Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens vägnar

Barbro Thorblad

I avgörandet har deltagit: Barbro Thorblad (ordförande), Cecilia Dalman Eek, Linnéa Darell, Berit Jóhannesson, Ewa Samuelsson, Mats Sander och Jonas Åkerlund (enhälligt).

Föredragande: Johanna Rådberg

Expedition till:

City Åklagarkammare i Stockholm

Kopia för kännedom till:

Åklagarmyndigheten (Huvudkontoret, Tillsynsavdelningen)
Ekobrottsmyndigheten